

A10542W1

SECOND PUBLIC EXAMINATION

HONOUR SCHOOL OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE

COURSE II

MEDIEVAL WELSH LANGUAGE AND LITERATURE I

TRINITY TERM 2018

Wednesday, 16 May, 9.30am – 12.30pm

Time allowed – Three hours

Answer Question 1 and two others. You should pay attention in your answers to the precise terms of the question.

Do not turn over until told that you may do so.

1. Translate THREE of the following passages into English and comment on any points of literary and linguistic interest therein. You must choose at least ONE passage from Section A and at least ONE from Section B.

SECTION A

(a) Ac y nessawys y gwyr attunt, ual yd ymglywynt ymdidan. Bwrw badeu allan a wnaethont wynteu, a nessau parth a'r tir, a chyuarch guell y'r brenhin. E brenhin a'e clywei wynteu o'r lle yd oed ar garrec uchel uch eu penn. 'Duw a rodo da ywch,' heb ef, 'a grayssaw wrthywch. Pieu yniuer y llongeu hynn, a phwy yssyd pennaf arnunt wy?' 'Arglwyd,' heb wynt, 'mae ymma Matholwch brenhin Iwerdon, ac ef bieu y llongeu.' 'Beth,' heb y brenhin, 'a uynnhei ef? A uyn ef dyuot y'r tir?' 'Na uynn, Arglwyd,' heb wynt, 'negessawl yw wrthyt ti, onyt y neges a geif.' 'By ryw neges yw yr eidaw ef?' heb y brenhin. 'Mynnu ymgyuathrachu a thidy, Arglwyd,' heb wynt.

(b) Ac ar hynny dydgueith, nachaf Efnyssen, y gwr anagneuedus a dywedassam uchot, yn dywanu y lety meirch Matholwch, a gouyn a wnaeth, pioed y meirch. 'Meirych Matholwch brenhin Iwerdon yw y rei hyn,' heb wy. 'Beth a wnant wy yna?' heb ef. 'Yma y mae brenhin Iwerdon, ac yr gyscwys gan Uranwen dy chwaer, a'y ueirych yw y rei hynn.' 'Ay yuelly y gwnaethant wy am uorwyn kystal a honno, ac yn chwaer y minheu, y rodi heb uyghanyat i? Ny ellynt wy tremic uwyl arnaf i,' heb ef. Ac yn hynny guan y dan y meirych, a thorri y guefleu wrth y danned udunt, a'r clusteu wrth y penneu, a'r rawn wrth y keuyn; ac ny caei graf ar yr amranneu, eu llad wrth yr ascwrn.

(c) A thrannoeth yn ieuengtit y dyd kyuodi a oruc, a dyuot y Lynn Cuch i ellwng e gwn dan y coet. A chanu y gorn a dechreu dygyuor yr hela, a cherdet yn ol y cwn, ac ymgolli a'y gydymdeithon. Ac ual y byd yn ymwarandaw a llef yr erchwys, ef a glywei llef erchwys arall, ac nit oedynt unlllef, a hynny yn dyuot yn erbyn y erchwys ef. Ac ef a welei lannerch yn y coet o uaes guastat; ac ual yd oed y erchwys ef yn ymgael ac ystlys y llannerch, ef a welei carw o ulaen yr erchwys arall. A pharth a pherued y llannerch, llyma yr erchwys a oed yn y ol yn ymordiwas ac ef, ac yn y uwrrw y'r llawr. Ac yna edrych ohonaw ef ar liw yr erchwys, heb hanbwylaw edrych ar y carw. Ac o'r a welsei ef o helgwn y byt, ny welsei cwn un lliw ac wynt. Sef lliw oed arnunt, cl aerwyn llathreit, ac eu clusteu yn gochyon.

SECTION B

- (a) Mi a glywwn mewn gloywiaith
 Ddatganu, nid methu, maith,
 Ddarllain i'r plwyf, nid rhwyf rhus,
 Efengyl yn ddifyngus.
 Codi ar fryn ynn yna 5
 Aflladen o ddeilien dda,
 Ac eos gain fain fangaw
 O gwr y llwyn ger ei llaw,
 Clerwraig nant, i gant a gân
 Cloch aberth, clau ei chwiban, 10
 A dyrchafael yr aberth
 Hyd y nen uwchben y berth,
 A chrefydd i'n Dofydd Dad
 A charegl nwyf a chariad.
- (b) Duw gwyddiad mae da y gweddai
 Dechreuaed mwyn dyfiad Mai.
 Difeth irgyrs a dyfai
 Dyw Calan mis mwynlan Mai.
 Digrinflaen goed a'm oedai, 5
 Duw mawr a roes doe y Mai.
 Dillyn beirdd ni'm rhydwyllai,
 Da fyd ym oedd dyfod Mai.
 Harddwlas teg a'm anrhegai,
 Hylaw wr mawr hael yw'r Mai. 10
 Anfones ym iawn fwnai,
 Glas defyll glân mwyngyll Mai,
 Ffloringod brig ni'm digiai,
 Fflŵr-dy-lis gyfoeth mis Mai.
- (c) Tydi'r haf, tad y rhyfig,
 Tadwys coed brwys caead brig,
 Teg wdwart, feistr tew goedallt,
 Twr pawb wyd, töwr pob allt.
 Tydi a bair, air wryd, 5
 Didwn ben, dadeni byd.
 Tydi y sydd, berydd barabl,
 Tyddyn pob llysewyn pabl,
 Ac eli twf, ddeudwf ddadl,
 Ac ennaint coedydd gynnadl. 10
 Da y gwyr, myn Duw a gerir,
 Dy law cadeiriaw coed ir.

2. What role does enchantment play in *Pedeir Keinc y Mabinogi*?
3. What does Efnisien achieve in *Branwen uerch Lyr*?
4. What significance is there to the name of the hero Pwyll ('good sense')?
5. Offer a close reading of a single Middle Welsh poem of your choice.
6. What was new and distinctive about the *cywydd* metre?
7. 'Innocence and a fraternal communication among all things' (JACQUES MARITAIN). Is this what we see in Dafydd ap Gwilym's poems about the natural world?
8. Give an account of the Middle Welsh nominal system.